

Gerard Grasman

HOEZO EINDIG? HET LEVEN GAAT DOOR!

BDE en andere 'para'-normale verschijnselen verklaard

Colofon
Dood? Het leven gaat door!

Bagatel Bugeat

© Copyright 2015 Gerard Grasman

© Omslag Peter Beemsterboer (info@beemsfoto.nl)

ISBN 9789402135275

TOELICHTING OP DE TITELPAGINA

De *phurba* is een Tibetaans-boeddhistisch zinnebeeld, uitgevoerd met drie snijbladen, bedoeld voor het symbolisch doorsnijden van *afgunst*, *hebzucht* en *onwetendheid*. Deze drieledige functie wordt in de *phurba* mede verbeeld door de drie hoofden van een wrekende godheid (Tib.: *yidam*): Vajrakilaya (ook Vajrapani genoemd). Hij belichaamt de activiteit van alle boeddha's en vaagt de belemmeringen voor mededogen weg, met inbegrip van de krachten die er vijandig tegenover staan. Deze *yidam* belichaamt ook spirituele reinheid.

Voor alle duidelijkheid: dit boek heeft geen religieuze intentie, het wil alleen belichten wat de aard is van de mens en de rest van de wereld om de onwetendheid betreffende het 'boven'-natuurlijke weg te nemen.

Voor Kilian en al mijn andere dierbaren

*Dertig spaken eindigen in een naaf,
maar alleen het gat in de naaf
maakt het wiel bruikbaar.*

*Van klei vormt men vaten,
maar slechts de ruimte erin
maakt het vat bruikbaar.*

*Muren, doorbroken door vensters
en deuren, vormen ruimten,
maar alleen de leegte van ruimten
maakt ze bruikbaar.*

Lao-zu (6e eeuw v. Chr.)

Inhoud

Inleiding	8
DEEL I - De kosmos als hologram volgens Karl Pribram, Ervin Laszló en Stephen Hawking	
1 Bewustzijnsenergie	12
2 Het stoffelijk lichaam en de menselijke aura	25
3 Genezing, genezers en zieners	55
4 Het dynamisch persoons-hologram als informatiedrager	68
5 Kosmisch Bewustzijn	87
DEEL II - De Vijf Elementen	
6 Een opmerkelijke hiërarchie en harmonieuze afstemming	92
7 Ether of Ruimte	95
8 Vuur	98
9 Lucht	103
10 Geluid en Feng Shui	107
11 Water	113
12 Aarde	125
DEEL III - Energieën die op ons inwerken (zie ook hoofdstuk 9)	
13 Licht	132
14 De bron van bewustzijn	141
15 Onze energielichamen of wezensaspecten	148
	152
16 Ook in geneeswijzen een universele energieënhierarchie	160
17 Stoffen en invloeden die inwerken op onze wezensaspecten	166
18 Orakels en de vervoerende energie van de dans	174
DEEL IV - Waarom het leven niet ophoudt na de dood	
19 Synchroniciteit	192
20 De bijna-doodervaring (BDE)	207
21 Reïncarnatie en karma	221
22 Spontane uittrading	230
23 Uittrading of astrale projectie?	239
24 Zeven stadia van spirituele groei in alle leringen	248
25 Het bewustzijnshologram als verbindend medium	257
Resumé	263
Dankwoord	267
Noten	268

Inleiding

*Doch rufen von Driiben
die Stimmen der Geister
die Stimmen der Meister:
Versäümt nicht zu üben
die Kräfte des Guten!*

*Doch roepen tot werken
de stemmen der geesten,
de stemmen der Meesters;
verzquim niet te sterken
de krachten van 't goede!*

Goethe in de bundel *Symbolum*

Om maar met de deur in huis te vallen: dit boek heeft géén religieuze intenties. Het is een degelijk onderbouwde poging wat licht te werpen op tal van zaken die door de wetenschappen als 'paranormaal' van tafel worden geveegd. Hoezo *para*-normaal? Behoort niet al het bestaande tot de kosmos (de natuur)? Ook energieën maken deel uit van de natuur! Dat dit ook geldt voor warmte, licht en elektriciteit, zwaartekracht magnetische velden, zal geen enkele fysicus ontkennen. Aangezien materie uit energie bestaat, geldt dit onverkort ook voor de stoffelijke wereld.

Kwantumfysici weten dat er naast alle 'meetbare' energieën andere, niet of nauwelijks meetbare energieën zijn, zoals de zwakke en sterke kernkracht. Er bestaat een duidelijke *hiërarchie* van energieën, waarover later meer. Dit boek spruit voort uit een aantal uitgangspunten die allemaal verband houden met energie - in de breedste definitie van die term - en het is gemakkelijk begrijpbaar voor leken.. Ik vat hier deze uitgangspunten terwille van de helderheid kort samen. (Zie voor een verdere uitwerking Aanhangsel A.)

- a. Alles is energie.
- b. Er is een hiërarchie van stoffelijke, fijnstoffelijke en immateriële energieën.
- c. In die hiërarchie neemt *immateriële* bewustzijnsenergie de onwrikbare hoogste plaats in.
- d. Energie stroomt van plus naar min. (De natuur vult elk vacuüm.)
- e. Energiegolven interfereren met elkaar en creëren informatiepatronen.
- f. De kosmos is een informatiedragend Bewustzijnshologram.
- g. De mens is een onlosmakelijk deel van dat Bewustzijnshologram, en dus zelf een persoonshologram.
- h. Energie is onvernietigbaar, dus ook het persoonshologram.
- i. Materie is sterk verdichte energie.

BELANGRIJKE ASPECTEN

In dit boek komen de belangrijkste aspecten aan de orde van wat energieën (krachten) zijn, welke gevolgen ze hebben en waarin en waarom juist de energie van bewustzijn een hoofdrol in de kosmos vervult. Het betreft in deze context niet zozeer energieën als de sterke en zwakke kernkracht, magnetisme, zwaartekracht, elektriciteit enz.; het is een bespreking van de *onzichtbare* en *grotendeels onmeetbare* energieën die werkzaam zijn, niet alleen in het menselijk bewustzijn, maar ook in de overige lichaamsvelden van ons wezen. Energieën kunnen in sterk uiteenlopende vormen tot expressie komen. Het gaat om levenskracht (essentiële energie of *prana*), gedachtekracht, emotionele energie en andere al dan niet registreerbare energieën.

DEEL I

De kosmos als hologram
volgens Karl Pribram,
Ervin Laszló en Stephen Hawking

1

Bewustzijnsenergie

*Seht ihr den Mond dort stehen?
Er ist nur halb zu sehen,
und ist doch rund und schön!
So sind wohl manche Sachen,
die wir getrost belachen,
weil unsere Augen sie nicht sehn.*

Vrij vertaald:

*Zie je de maan daar boo'en?
Ze is slechts half te zien,
maar is toch rond en schoon!
Zo zijn er vele dingen,
waarover we spottend zingen,
omdat ons oog ze niet kan zien.*

Matthias Claudius (1740-1850)

BEWUSTZIJN

Bewustzijn is in feite de Alpha en Omega van de kosmos, de moederschoot waaruit alle dingen voortkomen en weer in opgaan. Bewustzijnsenergie doordringt heel de kosmos, inclusief alle materiële en immateriële verschijnselen in het universum. Hierin keren alle dingen terug als ze hun bestaanscyclus hebben doorlopen en (als levensvorm) volmaakt gelouterd zijn. Daar *alle* energieën met elkaar interfereren, zelfs met zichzelf (zoals werd bewezen door het tweespletenexperiment van de arts Thomas Young, zie blz. 22), interfereert ook de Kosmische Bewustzijnsenergie met zichzelf. Hierbij treedt *differentiatie* van immateriële energieën op en ontstaat het met *alle beschikbare informatie* geladen Kosmisch Bewustzijns hologram.

DE HERSENEN ALS DECODEERTOESTEL VOOR HET HOLOGRAM

Het was de psychiater en neurofysioloog professor Karl Pribram, verbonden aan de Universiteit van Chicago, die op de geniale gedachte kwam dat onze hersenen op de een of andere manier informatie moesten kunnen 'lezen', door optische beelden te transformeren tot golfinterferentiepatronen, die vervolgens weer werden getransformeerd tot visuele beelden, exact zoals een laserhologram dat doet.

Het andere mysterie dat door zijn holonomische hersentheorie werd opgelost, is het menselijk geheugen. In plaats van ergens in een specifiek begrensde gebied te zijn gelokaliseerd, zouden onze herinneringen (opgeslagen in het geheugen) over het geheel zijn gedistribueerd, waarbij elk deel van de hersenen het geheel bevat. Zelf zou ik nog een stap verder gaan: op grond van het *holografisch* karakter van informatieopslag zou ik willen opperen dat elk deel van de hersenen alleen *toegang* tot informatie heeft, een subtiel maar belangrijk verschil. Hierover later meer.

COGNITIE

Al in de beginperiode van leven, zo'n 4,5 miljard jaar geleden, vond er *uitwisseling van informatie* plaats tussen de omgeving van de primitieve cel en het inwendige ervan. Uit deze constatering volgt dat zelfs deze vroegste cellen en groepen cellen al over *cognitie* (kenvermogen) beschikten. Hoe anders had een levende cel ooit schadelijke invloeden kunnen herkennen en zich er zo nodig tegen verdedigen? Dit vermogen valt uitsluitend te verklaren uit de *alomtegenwoordigheid van bewustzijn*. 'Cognitie' is een veelgebruikte term in de communicatiewetenschappen, psychologie en filosofie. Ze verwijst naar geestesfuncties als waarneming, gewaarwording, herkenning en herinneringsvermogen, functies die mens, dier en plant helpen inkomende informatie te verwerken en er adequaat op te reageren. Ook zo gezien verwijst cognitie naar *bewust* leven.

LEVENSENERGIE EN GENEZEND VERMOGEN

Een van de meest mysterieuze krachten die sommige mensen kunnen benutten, is de energie waarmee natuurgenezers zeggen te werken. Ook bij helderziendheid, gebedsgenezing, telepathie, Bach-bloesemtherapie, telekinese, teleportatie, muziek, ritmisch trommelen en nog tal van andere activiteiten zijn er energieën werkzaam. Dit geldt ook voor de *stoffelijke* medicamenten die artsen ons zo graag voorschrijven (*alles is energie!*). Opmerkelijk ook is de wetenschappelijke ontdekking dat de mens een *lichtwezen* is, net als vermoedelijk alle andere bewuste levensvormen.

De wetenschap heeft ons heel veel gegeven, maar ons ook iets ontnomen: het inzicht in het unieke karakter van leven. Voor wetenschappers is er nauwelijks nog verschil tussen een levend organisme en een 'dood' ding, afgezien van dat mysterieuze iets dat we *leven* noemen. Leven is nog altijd een mysterie, ook al verklaren biochemici het ontstaan van leven uit de inwerking van zonlicht, kosmische straling en elektrische ontladingen in de aardatmosfeer op bepaalde elementen in de 'oersoep', met het gevolg dat er een vettig filmpje aan het oppervlak van die oersoep werd gevormd.

Hieruit ontstonden de eerste primitieve cellen zonder celkern. Deze organische cellen konden zich delen, waardoor er steeds meer cellen ontstonden. Het mem-

braan (een vettig vliesje) dat de cel omsloot, ontwikkelde sluitbare 'poriën' (*receptoren*) voor het *selectief* doorlaten van voedende stofjes uit de omgeving van de cel, plus poriën voor de uitscheiding van afgewerkte voedingsstoffen. Ook dit vermogen tot selecteren vereist bewust kenvermogen, reden dat moderne microbiologen als Bruce Lipton het celmembraan graag 'het bewuste brein van de cel noemen' (zie hoofdstuk 2).

Volgens deze theorie begonnen primitieve cellen groepen te vormen om zich beter te kunnen verdedigen tegen schadelijke invloeden. Bovendien ontwikkelden ze een celkern. Door deze groepsvorming werd het totale oppervlak van de membranen groter en groeide de potentie van cellulair bewustzijn. Later ontstonden er uit groepen cellen met een celkern wat primitieve organismen. Met andere woorden, deze cellen *reageerden* op hun omgeving en pasten zich aan. In de loop van miljarden jaren werden de organismen steeds complexer doordat celgroepen zich begonnen te specialiseren. De biofysicus Alexis Mari Pietak stelt dat alle levensvormen vormen van energie zijn - en wel *meetbare* energie. Deze levensenergie is volgens Pietak even reëel als warmte of licht. Als leven meetbare energie is, moet het ook mogelijk zijn deze energie te kanaliseren.¹

FOTONENCOMMUNICATIE TUSSEN LICHAAMSCELLEN

De onderzoeker Daniel Fels van het Laboratoire de Parasitologie in Parijs doet, in een artikel dat op 1 april 2009 werd gepubliceerd in PLOS ONE, verslag van een onderzoek naar de manieren waarop lichaamscellen door middel van licht met elkaar communiceren. Informatieoverdracht is dé fundamentele voorwaarde voor iedere levensvorm. Zoals we later zullen zien, zijn er diverse onderzoeken gedaan waaruit bleek dat de cellen een zwak licht emaneren en daarbij gebruikmaken van biofotonen (vanuit een inwendige bron) als informatiedragers. Dit verklaart hoe cellen andere cellen met hun informatiedragende licht kunnen beïnvloeden, zelfs als ze door een glazen wand gescheiden zijn. De glazen wand zorgt dat er geen moleculaire verstrooiing via de container met de cellen erin kan plaatsvinden. Omdat er nog maar weinig bekend is over het vermogen van cellen tot intercellulaire communicatie, werd het onderzoek toegespitst op het testen van de non-moleculaire activering van twee basiseigenschappen van leven: celdeling en energie-opname.

Voor dit onderzoek werden trilhaarcellen benut, *Paramecium caudatum*, eencellige organismen die misschien beter bekend zijn onder de naam pantoffeldiertjes. De wederkerige blootstelling van celpopulaties in flesjes vond plaats in volslagen duisternis, zodat er uitsluitend overdracht van fotonen kon plaatsvinden, maar geen overdracht van moleculen. Glazen flesjes lieten alleen de fotonenoverdracht van de lichtfrequenties vanaf 340 nm toe; flesjes van kwarts lieten dit al toe bij frequenties van 150 nm, bijvoorbeeld van ultraviolet licht naar een langere golflengte. Zelfs door het glas heen beïnvloedden celkweken de deling en energie-opname van naburige celpopulaties! Of deze effecten positief of negatief waren, was afhankelijk van

het materiaal van de flesjes en het aantal cellen in de kweek. Ook bleek dat de groei van twee celpopulaties met een veel trager groeitempo incoherent (onsamenhangend) was, terwijl dit niet het geval was bij de beter groeiende kweken.

Met het oog op de significante verschillen, voortvloeiend uit het gebruik van flesjes van gewoon glas versus kwarts, zou dit een indicatie kunnen zijn voor de reële mogelijkheid dat celpopulaties zelfs *twee of meer lichtfrequenties* (!) benutten voor de overdracht van informatie, waarbij zowel de energie-opname als de celdeling en de mate van samenhang in de groeifase worden beïnvloed. (De implicaties hiervan zijn verstrekkend: houd hierbij voor ogen dat onze aura uit energievelden van *verschillende frequenties* bestaat!)

Al met al ondersteunt dit onderzoeksresultaat krachtig het concept van een cellulair communicatiesysteem dat verschilt van een systeem op basis van moleculen en receptoren. Alles wijst erop dat de activering van fotonen in lichaamscellen fungeert als een subtiel reguleringprincipe in de chemische omstandigheden van cellen.

PARAGNOSTEN EN GENEZERS

In zijn voorwoord bij George W. Meeks *Genezers en hun geneeskunst* schreef prof. Wilhelm Heinrich Carl Tenhaeff (1894-1981)²:

Door de eeuwen heen wordt dikwijls melding gemaakt van genezingen die wij in ons tijdsgewricht aan [...] 'alternatieve' geneeswijzen zouden toeschrijven, maar die destijds nog als wonderen werden gezien.³

Veel natuurgenezers betogen dat zij energie alleen kanaliseren. Zij noemen zichzelf daarom gewoonlijk een kanaal voor genezende energie. Echter, waar komt die genezende energie vandaan? Er moet toch een bron zijn waaruit levensenergie afkomstig is? En meteen dringt zich nog een tweede vraag aan ons op: 'Hoe kan die gekanaliseerde levensenergie onze gezondheid herstellen?'

Volgens de Chinese leer over acupunctuur kunnen er in het lichaam van mens en dier energieblokkades en -verstoringen ontstaan. Er is iets mis met de energiebalans van het lichaam. (Voor een goed begrip: dit boek pretendeert in geen geval dat het wetenschappelijk gefundeerde antwoorden kan geven. Het wil alleen een nieuw licht werpen op tal van bestanddelen van het wezen mens, hier 'wezensaspecten' genoemd, met inbegrip van de opmerkelijke overeenkomsten tussen de hiërarchieën van energievormen, van onstoffelijke via fijnstoffelijke naar grofstoffelijke manifestaties van energie.) Het lijkt geen twijfel dat veel van waartoe de moderne geneeskunde in staat is, eveneens destijds als een 'wonder' zou zijn betiteld!

Ook in onze tijd zijn er overal ter wereld mensen over wie wordt beweerd dat zij door handoplegging andere mensen kunnen genezen. Deze *chirobeten* zijn vaak actief in bepaalde sekten, waar in de loop van een dienst dikwijls zieke mensen naar voren komen om zich door de voorganger de hand op te laten leggen. Voor de

toeschouwer lijkt het alsof zo iemand in een soort trance raakt zodra het fysieke contact tot stand komt, waarbij de 'patiënt' op spectaculaire manier ineenzakt of zelfs achterover valt en wordt opgevangen door een paar assistenten. Volgens de aanhangers van de sekte is de patiënt daarna geheel of gedeeltelijk genezen. Net als in iedere andere sector van menselijke activiteit zijn hierbij vaak charlatans werkzaam, hoewel ik graag ruimte laat voor bona fide genezers. Het fenomeen 'kwakzalver' is natuurlijk al zo oud als de weg naar Rome. Zo las ik in een editie van de *Oprechte Haerlemsche Courant* van 1656 de volgende advertentie:

Nicolaes Allouel laet weten, dat hij oprecht vernieut Water heeft, 't Welck alle Puysten en Vlacken uyt het Aengesicht neemt en blanck maakt. Ook verkoopt hij den Balsem van Reunion voor 8 Gulden de Fles, genesende alderley Breuken, de Kinderen in 8 Weken en de ouder Bejaerden in wat meer tijt. Allouel belooft de Patient te genesen of geen Gelt!

Gedruckt tot Haerlem door Abraham Casteleyn, ten huysse van zijn Vader Vincent Casteleyn op de Marckt in de Blye Druck. Den 8 januarij 1656.

Wij moderne mensen weten dat het genezen van een botbreuk in de regel een week of zes duurt. Met dit soort slimmigheden konden charlatans indruk maken op het grote publiek...

Bona fide alternatieve genezers brengen zichzelf in trance of een soort slaap, als zij worden geconsulteerd door iemand die ziek is. Tijdens deze slaaptoestand doen zij dan uitspraken over wat de desbetreffende patiënt mankeert. Beroemde voorbeelden van deze categorie bona fide genezers waren paragnosten als de vermaarde 'slapende profeet' Edgar Cayce, of - in eigen land - de bekende paragnost Gerard Croiset. Hij was als Gerard Boekbinder op 10 maart 1909 ter wereld gekomen in Frederik van Eedens⁴ *Walden* in Laren. (Van Eeden was iemand aan wie eveneens helderziendheid wordt toegeschreven. Al in zijn vroegste jeugd had hij zogeheten 'droomvrienden', een fenomeen dat door moderne psychologen wordt toegeschreven aan gevoelens van eenzaamheid.)

Ook voor Gerard Croiset klinkt dit aannemelijk, want hij werd op zijn zevende opgenomen in een pleeggezin in Twente. Croiset verwierf grote faam als paragnost en hij werkte jarenlang (hij overleed in 1980) als proefpersoon intensief samen met de zojuist geciteerde prof. Willem Tenhaeff, vanaf 1953 de eerste hoogleraar parapsychologie aan de Universiteit van Utrecht. Hoe vermaard Gerard Croiset was, is beschreven in de nrs 3. en 4 van het blad *Skepter*, dat daarover vermeldt:

[...] Gerard Croiset was ongetwijfeld een van de paragnostische supersterren van deze [20e] eeuw. Zijn mentor, prof. Willem Tenhaeff, heeft hem beschreven als 'de Mozart of Beethoven' onder de helderzienden. Tenhaeffs Duitse collega

Hans Bender gaf onlangs toe dat Croiset ertoe heeft bijgedragen dat zijn geloof in buitenzintuiglijke waarneming is omgeslagen in een 'onwrikbare overtuiging'.⁵

Jammer genoeg werd aan Tenhaeffs reputatie - en daarmee ook aan die van Gerard Croiset - veel afbreuk gedaan door een aan Tenhaeff en Croiset gewijd artikel van Piet Hein Houben in het zojuist geciteerde populair-wetenschappelijke tijdschrift *Skepter*, waarin parapsycholoog Tenhaeff om onduidelijke reden als Croisets 'mentor' wordt betiteld en waarin hem zelfs 'onwetenschappelijke methoden' worden verweten. Piet Houben schreef o.a.:

Als buitenzintuiglijke waarneming bestaat zou het [...] op basis van het Croiset-materiaal [...] erg voorbarig zijn te concluderen dat BZW echt bestaat. Als helderziendheid echt was, waarom was het dan voor Tenhaeff nodig de feiten te verdraaien?

Of Tenhaeff inderdaad onderzoeksresultaten heeft vervalst, laat ik voor rekening van Houben. Zijn betoog gaat - begrijpelijkerwijs, gelet op de ouderdom van het artikel (1988!) - voorbij aan het inmiddels immense corpus aan concrete bewijzen van de authenticiteit van buitenzintuiglijke waarneming (BZW) die zich de afgelopen vier tot vijf decennia hebben opgestapeld.

Wel vormden de zogeheten readings van Edgar Cayce (1877-1945) ook destijds al een niet gering *positief bewijscorpus* voor de authenticiteit van dit fenomeen, aangezien veel uitspraken van Edgar Cayce zijn geverifieerd. Als hij in zijn 'slaaptoestand' verkeerde, kon hij zowel in de toekomst als het verleden zien. Ook kon hij gebeurtenissen die zich op grote afstand afspeelden accuraat beschrijven en verbaasde hij artsen met zijn accurate visie op het menselijk lichaam. (Veel van Cayce's toekomstvoorspellingen en behandeladviezen zijn inmiddels nagetrokken en juist bevonden.)

Trouwens, we hoeven het begrip BZW niet eens ver op te rekken als we verwijzen naar Heisenbergs 'onzekerheidsprincipe' - een stelling die reeds in 1927 in de kwantumfysica onvermijdelijk was geworden, nadat vast was komen te staan dat de menselijke waarneming een rechtstreekse *reële invloed uitoefent* op subatomaire verschijnselen, zoals gebeurt bij waarneming van een '*mogelijkheidsgolf*' van subatomaire energie, die daarbij vervalt tot een *deeltje* (materie). Dit gebeurt zodra er een poging wordt gedaan om de plaats én impuls van een deeltje te meten. Anders gezegd, het is volstrekt onmogelijk om tegelijkertijd de energie van een deeltje te meten én de tijd waarin dit deeltje deze energie heeft, of de plaats waar het zich bevindt, *zelfs niet als de waarneming via een instrument wordt gedaan!*

Aangezien hieraan geen *tastbare* of *concrete interventie* te pas komt, is de vraag gerechtvaardigd: 'Hoe zou je dit feit anders kunnen noemen dan buitenzintuiglijke beïnvloeding of 'BZ1' door middel van waarneming of, wellicht beter, *gefocusste aandacht*? Subatomaire entiteiten *lijken* zich radicaal anders te gedragen dan wat we in

de wereld van alledag waarnemen. Je kunt niet zeggen wat een deeltje *zal* doen; je kunt alleen zeggen *dat het een mogelijkheid vertegenwoordigt*.

De kwantummechanica is de wiskundige grondslag voor de theorieën over dit waarschijnlijkheidskarakter van golven. Ze hebben, zoals deze schrijfwijze al aangeeft, deels het karakter van een golf, hoewel er nu wordt gesproken van een 'waarschijnlijkheidswolk' waarin de grootste kans bestaat een deeltje te vinden. De moderne kwantumfysica zegt dat de kosmos voor op zijn minst 90 procent uit subatomaire golf/deeltjes bestaat. Anders gezegd, alle materie in het universum heeft een *golfstructuur*.

Zoals gezegd, uit kwantumfysisch onderzoek is onomstotelijk gebleken dat de onderzoeker *mentaal invloed uitoefent* op de subatomaire wereld. Dit wijst op de mogelijkheid dat ook het omgekeerde zou kunnen optreden: dat materie - d.w.z., de uitverdichte energie bestaande omgeving waarin we leven - invloed uitoefent op ons wezen! Neem bijvoorbeeld de omgevingsinvloeden die inwerken op onze onstoffelijke (dus immateriële) wezensaspecten: energievelden als het 'etherisch lichaam', 'emotielichaam' en 'mentaallichaam'. Deze velden doordringen het 'energielichaam', dat zelf het stoffelijk lichaam doordringt. (Ik zal later wat uitvoeriger terugkomen op de wezensaspecten van de mens, want het zou juister zijn om te zeggen dat het stoffelijk lichaam het *resultaat* is van deze immateriële en fijnstoffelijke velden: ze vormen er de matrix van.)

Onderzoek naar invloeden van buitenaf op het *genoom* wijst uit dat het *fenoom* (de wereld van stoffelijke verschijnselen) invloed uitoefent op de in het genoom opgeslagen informatie, *waardoor genen kunnen veranderen*. Deze ontdekking betekende het einde van het 'onwrikbare' axioma van Francis Crick en James Watson dat bekend was als het 'genetisch determinisme' (d.w.z., de genen bepalen alles).

Veranderingen in de levensomstandigheden van een soort of levend organisme dwingen dat organisme (of de soort) tot aanpassing aan zijn habitat, als het wil voortbestaan. Dergelijke aanpassingen, zoals een betere schutkleur, of scherper zicht, komen soms sprongsgewijze tot stand, via de veranderde informatie in een of meer genen, dus door *invloeden van buitenaf*. Er vindt *uitwisseling van informatie* plaats tussen het organisme en zijn directe omgeving. Dit kan zelfs tot mutaties naar een nieuwe generatie leiden!

INTUÏTIE EN OPENBARING

De mytholoog Joseph Campbell, auteur van veel leerzame boeken over de vele mythologieën uit de Oudheid, leert ons dat mensen op twee manieren wijsheid kunnen opdoen. De eerste manier is het ontvangen van een *openbaring* die plotseling een inzicht doet doorbreken. De tweede manier (en die komt vaker voor) is de ervaring die ons *lijden* doet ondergaan, waardoor we geleidelijk wijzer worden. Als inzichten zich plotseling spontaan aandienen - Campbells eerste methode voor het verwerven van wijsheid - gebeurt dat dikwijls via een droom. Zulke inzichten

kunnen zo diepzinnig zijn dat ze non-lokaal doorkomen vanuit een domein *buiten* onszelf, zoals een bron van onuitputtelijke wijsheid.⁶ Vaak heeft de dromer zich jarenlang beziggehouden met een bepaald thema, zodat zijn geest 'rijp' (d.w.z., ontvankelijk) was voor de nieuwe informatie. Anders gezegd, de informatie *wachtte* op dat stadium!

ENERGIEËN UIT DE KOSMOS

De aarde en ook wijzelf worden dagelijks gebombardeerd met (onder meer) fotonen, volgens de kwantumfysica de kleinst mogelijke energiepakketjes. Fotonen of lichtgolfjes worden ingevangen door onze ogen, die via ons zenuwstelsel steeds in verbinding staan met de hersenen. Onze hersenen zelf genereren mentale energie, vooral in de vorm van gedachten en droombeelden - precies zoals ons emotionele wezensaspect (het 'hart') emoties genereert (eveneens energie). Zowel hersengolven als emoties zijn meetbaar, het eerste met de elektro-encefalograaf (EEG); het tweede met een door psycholoog Paul Ekman ontwikkeld computerprogramma, dat functioneert op basis van het herkennen van gelaatsuitdrukkingen, zodat het programma verschillende *emoties* kan herkennen en registreren.⁷ Uiteraard wekt het hart zelf een elektromagnetisch veld op, dat niet alleen meetbaar, maar ook beïnvloedbaar is. Ook met behulp van MRI-scans zijn emoties duidelijk zichtbaar te maken.

DE ENERGIEËN VAN GEDACHTEN EN EMOTIES

Oorlogen ontstaan door drijfveren als hebzucht, angst voor vreemde invloeden of landhonger, gebrek (zoals water), woede, hebzucht, en pure haat. Er wordt in laboratoria op basis van algemene uitgangspunten hard gewerkt aan het onderzoeken en in kaart brengen van emoties en hun gevolgen. Emoties hebben de onhebbelijkheid om ons onverhoeds te overvallen en ons verstand opzij te zetten. Moeders leren hun kinderen om - in geval van agressie of onrecht - eerst tot tien te tellen voordat ze reageren. Bij mensen die door hun emoties worden beheerst, lijkt psychotherapie nog het enige wat kan helpen. Emoties hebben in de evolutie van zoogdieren (*Homo sapiens* inclusief) hun nut echter ruimschoots bewezen. Daarin is vooraan nog geen verandering gekomen, mits ze niet met ons op de loep gaan!

DE ENERGIE VAN WOORDEN

Uitgesproken gedachten zijn woorden die *zelf weer geladen zijn met emotionele energie*. Ons denken is onlosmakelijk verbonden met ons gevoelsleven. Dit zou kunnen verklaren waarom uitspraken of zelfs een enkel woord emoties in ons innerlijk kunnen oproepen. Ze raken in feite een snaar in ons innerlijk. De kracht van de *Logos*

(het Woord) wordt in het bijbelboek *Openbaring* als volgt geformuleerd: 'In den beginne was het Woord - en het Woord was bij God, en het Woord was God.' (*Openbaring* 1:1). Dit verwijst weer naar het kosmologisch bijbelboek *Genesis*, waarin wordt gezegd: En God *sprak*: 'Er zij licht, en er wás licht.' (*Genesis* 1:3).

Als woorden iets kunnen *bewerkstelligen*, moet er wel uitwisseling van energie in het spel zijn. Subatomaire deeltjes kunnen zich verbinden met andere deeltjes. Dit gebeurt ongetwijfeld ook in onze hersenen, die niet alleen uit subatomaire golfjes of deeltjes bestaan, maar deze, zoals gezegd, zelf ook *uitzenden*, zoals blijkt uit de - via een elektro-encefalograaf meetbare - hersengolven die we zelf genereren. Het verschijnsel dat deeltjes zich met elkaar verbinden zodra ze in elkaars nabijheid komen, wordt in de fysica 'verstrengeling' genoemd, omdat zo'n verbinding eeuwig blijft bestaan. Ze leidt ertoe dat, zodra het gedrag van het ene deeltje verandert, het gedrag van het ermee verstrengelde andere deeltje instantelijk (dus zonder enig tijdverlies) exact dezelfde gedragsverandering vertoont, *ongeacht de afstand*. Welk medium de beide deeltjes verbindt, is een van de grote raadsels van de kwantumfysica. Omdat onze hersenen zelf uit deeltjes bestaan, kunnen we ons afvragen of er ook *mentale* verstrengeling kan optreden!

Op 30 mei 2014 werd bekendgemaakt dat onderzoekers van de TU in Delft erin geslaagd waren om twee elektronen op drie meter afstand van elkaar in de kwantummechanisch verstrengelde toestand te brengen. Dit is niets minder dan een stap vooruit naar een wereldomspannend kwantuminternet waarmee de kwantumcomputers van de nabije toekomst met elkaar in verbinding kunnen worden gebracht en alle informatie veilig kan worden verzonden door middel van *teleportatie*. Voor kwantumcomputers ontsluit deze verstrengelde toestand ongekende mogelijkheden, omdat ze talloze complexe berekeningen *gelijktijdig* kunnen uitvoeren. Een kwantumcomputer met 400 kwantumbits (een rekeneenheid) kan al meer bits aan informatie verwerken dan er atomen zijn in het complete heelal! Het was al gelukt kwantumbits in een chip met elkaar te verstrengelen; nu is dit gelukt met kwantumbits die op *verschillende* chips zitten.

Dat de door ons uitgezonden emotionele energie effecten teweegbrengt, blijkt ook uit de stelselmatige metingen die met behulp van zogeheten lukrake-getallengeneratoren zijn gedaan. Getallengeneratoren werken weliswaar 'lukraak', maar op grond van de kansberekening laten de gegenereerde getallen (nul of één) altijd een keurig evenwicht zien: 50 procent nullen tegen 50 procent enen. Talloze proeven met zulke getallengeneratoren hebben onomstotelijk bewezen dat ze reageren op sterke menselijke emoties. Wat blijkt? Bij wereldschokkende gebeurtenissen, zoals de gruwelijke tsunami van 2004, veroorzaakt door een immens krachtige zeebeving in de Indische Oceaan, raakten de getallengeneratoren (die verspreid over de hele aardbol zijn opgesteld!) van de wijs! Ze laten dan een duidelijk scheve verhouding zien tussen nullen en enen. De veranderde ratio's worden toegeschreven aan massaal optredende menselijke emoties die *instantelijk* door deze getallengeneratoren worden geregistreerd.

Hoe is deze reactie van de getalsgeneratoren mogelijk? Is hier telepathische overdracht in het spel? Dat ook bij telepathie uitwisseling van energie plaatsvindt, lijkt meer dan waarschijnlijk. Het is daarom geen al te gewaagde veronderstelling dat de hevige emotionele energie van een groot aantal mensen - veelal uitgelokt door tragische of schokkende gebeurtenissen - gelijkgericht en gebundeld wordt, zodat deze emotiegolf krachtig genoeg is om de getallengeneratoren van de wijs te brengen.

Ook bij telepathie moet er sprake zijn van informatie-uitwisseling, want de telepaat focust zich op een doelobject (een andere persoon, of zelfs een andere locatie dan die waar hij of zij zelf is) om te proberen deze waar te nemen. Hij/zij zendt daarbij *gefocuste* energie uit. We zouden ook kunnen zeggen dat hij zijn astraallichaam, dat over een breed scala van vermogens beschikt, naar het doelobject *projecteert* (waarover later meer). Op zijn beurt zendt ook het doelobject informatie uit, dus vindt er uitwisseling van energie plaats. Helderziende waarneming valt uitsluitend te verklaren als het waargenomen object *zelf ook informatie uitzendt*, zodat er in het bewustzijn van de telepaat uitwisseling van energie (dus tevens informatie) plaatsvindt, ofwel verbinding van deeltjes (verstrengeling).

Uitwisseling van informatiedragende energie vereist *afstemming*. Steeds als we een radio-ontvanger afstemmen op een zender, wordt de specifieke golfenergie die de zender rondom verspreidt, in de ontvanger omgezet in trillingen. Deze trillingen worden gedecodeerd, versterkt en dan via de luidsprekers hoorbaar gemaakt in de vorm van herkenbare muziek of spraak. Dit gebeurt echter alleen als de ontvanger op de juiste golflengte (frequentie) is afgestemd.

ENERGIE IS DE DRAAGGOLF VAN INFORMATIE

Over de aard van energie merkt Ervin Laszló op dat energie het medium is dat informatie overdraagt (zoals het voorbeeld van de radiozender en -ontvanger aantoonde). Ook wijst Laszló erop dat energie en informatie niet los van elkaar kunnen worden gezien. Conclusie: emotie is energie; woorden zijn geladen met energie; hersengolven zijn energie enzovoort - *en al deze golfvormen van energie dragen informatie over*. Dit lijkt de starre materialistische wereld van de newtoniaanse fysica volledig op zijn kop te zetten! Immers, de wereld die wij waarnemen is een *schijnwereld*, zoals de Boeddha ons al ongeveer 500 jaar voor de geboorte van Christus voorhield: 'Voorwaar broeders, alles is illusie!' Nu weten we *waarom* hij dit zei: de wereld - in feite heel de kosmos - is in werkelijkheid onstoffelijk of 'immaterieel', zoals de kwantumfysica heeft aangetoond. Alles wat wij als tastbare materie menen te ervaren, is eenvoudig *een sterke verdichte* vorm van energie. Materie neemt in de hiërarchie van energieën dus de laagste plaats in. In de esoterische literatuur worden energieën vaak krachten genoemd.

Energieën zijn onstoffelijk, fijnstoffelijk of stoffelijk. Ook in de wereld van de materie is er een hiërarchie van energieën: alle elementen nemen op grond van hun specifieke dichtheid (atoomnummer of het aantal atomen in een molecuul) in Mendelejevs periodieke systeem elk hun specifieke plaats in. De voornaamste *vijf elementen* waaruit aardse materie (verdichte energie) bestaat, zijn waterstof, zuurstof, fosfor, stikstof en koolstof. Ook ons lichaam bestaat uit deze vijf fysische elementen, daar wij uit de stoffelijke kosmos zijn voortgekomen. In de Bijbel is dit 'de leem' waarvan God Adam boetseerde. (Ons grofstoffelijk lichaam bestaat - zoals we weten - voor circa 70 procent uit water; en een watermolecuul bestaat uit een zuurstofatoom en twee waterstofatomen.)

Zonder licht geen donker, zonder hardheid geen zachtheid enzovoort. Als de stoffelijke wereld waarin wij leven niet uit tegenstellingen bestond, zouden we niets kunnen ervaren! Die *dualiteit* bestaat echter niet in de wereld buiten ruimte en tijd: de tegenstelling goed en kwaad, of tussen hemel en hel valt daar weg. Wel zijn er bestaansdomeinen (dimensies) van steeds hogere orde. De dualiteit van golven of kwantums (deeltjes) is een principe van de kwantummechanica. Dit beginsel impliceert dat alle golfvormen zich onder bepaalde omstandigheden als *een stroom deeltjes* gedragen. Omgekeerd gedragen deeltjes zich onder bepaalde omstandigheden weer als golven.

ALLE ENERGIEËN ZIJN GOLFFERSCHIJNSELEN, MATERIE INBEGREPEN

Zolang we het over energieën hebben, hebben we het over golfverschijnselen of golven. De geniale natuurkundige Christiaan Huygens (1629-1695) ontwikkelde in zijn *Traité de la lumière* (1690) zijn golftheorie van licht, bekend als het 'Huygens-principe'.

Later kwam een andere grote natuurkundige, sir Isaac Newton, in zijn verhandeling *Opticks* (rond 1700) met een radicaal tegengestelde theorie: hij verklaarde de weerkaatsing en breking van licht, door te zeggen dat er *deeltjes* in het spel waren. (Merkwaardig genoeg is sir Isaac Newton - hij wordt in Engelstalige literatuur bijna oeverloos geciteerd - mondiaal veel en veel bekender onder het grote publiek dan de al even geniale Christiaan Huygens.) Echter, in 1801 toonde de Engelse egyptoloog, natuurkundige en medicus Thomas Young (en later ook de Franse natuurkundige Augustin-Jean Fresnel, begin 19e eeuw) door middel van reeksen experimenten aan dat Huygens' golftheorie juist was.

Aangezien golven zich alleen kunnen verplaatsen in een medium (zoals geluidsgolven in lucht), werd gedacht dat er ook voor licht een medium moest zijn. Hiervoor werd de naam *ether* gekozen. James Clerk Maxwell stelde in 1865 vier natuurwetten op (de zogeheten 'wetten van Maxwell'), namelijk van:

- elektromagnetisme;
- elektrische velden;
- magnetische velden; en
- elektromagnetische straling.

Deze natuurwetten werden later (1888) gestaafd door de experimenten van de Duitse natuurkundige Heinrich Hertz (1857-1894). Zo kwam vast te staan dat licht een elektromagnetische golfstroom is. Volgens deze wet planten alle elektromagnetische golven zich voort *in een vacuüm*. Ze zouden dit doen met een snelheid die ten opzichte van een stilstaande waarnemer *variabel* zou zijn. Albert Einstein toonde met zijn wiskundige vergelijkingen echter aan dat lichtdeeltjes (fotonen) zich in een vacuüm met een *constante* snelheid verplaatsen (299.792.458 m/sec.). Dat betekent echter niet dat ze daar ook *zichtbaar* zijn!

HET GOLFKARAKTER VAN LICHT EN INTERFERENTIE

Het beroemde tweespletenexperiment - in 1805 voor het eerst uitgevoerd door Thomas Young, toonde aan dat licht zich als een deeltje óf als een golf gedraagt. Zijn *interferentie-experiment* was gebaseerd op het gegeven dat licht wordt verbogen als het door twee smalle spleten (met een onderlinge afstand ter grootte van de golflengte) valt. Op een tweede scherm *achter* het scherm met de spleetjes ontstaat hierbij een *interferentiepatroon* van donkere en lichte banden dat alleen een gevolg van een golfverschijnsel kan zijn. In de moderne theorie wordt dit experimentele resultaat gezien als 'de *interferentie* van de *golf functies* van fotonen, aangezien het ook in de volgorde van het ene foton na het andere kan worden aangetoond. Dit geeft precies hetzelfde resultaat. Dit kan alleen betekenen dat *zelfs een individueel foton interfereert*, namelijk *met zichzelf*, zoals proefondervindelijk is bewezen! Dit feit maakt het creëren van een hologram mogelijk: een van de fundamentele uitgangspunten van dit boek, zoals nog zal blijken.

DE KOSMOS ALS HOLOGRAM

Onlangs las ik een artikel van de bekende journalist en milieuverdediger Martijn van Calmthout in *De Volkskrant*, gepubliceerd op 24 september 2013 onder de kop: 'Spiegelt de realiteit ons wat voor?' Kort samengevat:

Voor fysici van het Fermilab in Chicago is de theorie dat de kosmos een hologram zou zijn *allesbehalve* science fiction. Zij experimenteren intensief met lasers om vast te stellen of de 3D-wereld die wij kennen een illusie is, geprojecteerd vanuit een 2D-hologram. De leider van de experimenten, Craig Hogan, is ervan overtuigd dat dit kan dat worden vastgesteld aan de hand van subtiele fluctuaties in de ruimte. Hij en zijn onderzoekers werken met een dubbele laseropstelling met spiegels aan

het eind van veertig meter lange armen. De ondergrondse opstelling bevindt zich in een kooi van Faraday, zodat alle mogelijke stoorzenders buitengesloten zijn. Prof. Hogan hoopt vast te stellen of de ruimte een zekere 'korreligheid' vertoont. Volgens hem is het effect vergelijkbaar met het zien van een reëel hologram, dat een ruimtelijke illusie opwekt. Het beeld ervan is altijd wat 'gruizig', omdat de informatie over ruimte/tijd ook in kleine pixelachtige elementen is opgeslagen. Die pixels zijn microscopisch: miljardsten van miljardsten van de diameter van een atoom. Dit creëert de *illusie* van de 3D-werkelijkheid. De onderzoekers van het Fermilab beschikken over een zogeheten holometer, tot nu toe het meest gevoelige instrument waarmee zulke waarnemingen mogelijk zijn.

Van Calmthout tekent hierbij aan dat de theoretisch fysicus Erik Verlinde (onderscheiden met de Spinozaprijs) deze experimenten met enige scepsis volgt. Zelf werkt hij aan een opzienbarende theorie die zwaartekracht als een onvermijdelijke 'bijwerking' van een holografische kosmos beschrijft (namelijk een kosmos waarin alle fysische informatie in bits is opgeslagen in een bolvormige 2D-schil). Hij ziet niet goed in waarom het holografisch principe kenbaar zou zijn in de vorm van 'korrelige ruis'. Martin van Calmthout is een natuurkundige die meerdere boeken en talloze artikelen over wetenschappelijke onderwerpen heeft geschreven. Hij presenteert het radioprogramma *De Kennis van Nu* (NTR).

2

Het stoffelijk lichaam en de menselijke aura

*Daran erkenn ich den gelernten Herrn!
Was ihr nicht tastet, steht euch meilenfern.
Was ihr nicht faßt, dass fehlt euch ganz und gar;
Was ihr nicht rechnet, glaubt ihr, ist nicht wahr;
Was ihr nicht wägt, hat für euch kein Gewicht;
Was ihr nicht müntz, daß, glaubt ihr, zähle nicht.*

Vrij vertaald:

*Daaraan herken ik u, geleerde bollen!
wat niet te grijpen valt, dat doet uw hoofden tollен;
Wat gij niet vat, ontgaat u altegaar;
wat gij niet rekent, verslijt ge voor onwaar;
wat ge niet weegt, heeft voor u geen gewicht;
wat gij niet in geld kunt munten, telt ge niet.*

Johann Wolfgang Goethe in *Faust II*

WETENSCHAPPELIJKE SCEPSIS

Een kennis maakte mij attent op Martine van Veelens artikel in *Trouw* (De verdieping) van 12-11-2011, getiteld 'De wetenschap mag wel wat spiritueler'. Ik citeer:

Er rust een levensgroot taboe op spiritualiteit. Wetenschappers in Nederland zijn opvallend vaak atheïst en ze hebben weinig sympathie voor het 'ietsisme', de levensbeschouwing dat er 'iets' moet zijn tussen hemel en aarde. [...] Afgelopen zomer heeft ForumC¹ alle hoogleraren van Nederland geënquêteerd. Uit dit onderzoek [...] is weer eens gebleken hoe groot de verschillen in levensbeschouwing tussen wetenschappers en de doorsnee-bevolking zijn.

DE UITSLAG VAN DIT ONDERZOEK

Zo'n 44 procent gelooft niet in God, tegenover 'slechts' 14 procent van de bevolking. Opvallend was ook het geringe aantal 'ietsisten': 5 procent versus 33 procent van de bevolking. Robbert Dijkgraaf, directeur van het gezaghebbende

wetenschappelijk Institute for Advanced Study (van Princeton), trok hieruit de conclusie dat er één ding in de wetenschap duidelijk is: dat we nog heel veel *niet weten*. Zo'n 96 procent van alle verschijnselen in en om ons heen is nog niet geduid. Dat er 'iets' is wat wij nog niet begrijpen, is in dit kader wel een bijzonder groot understatement. In de academische wereld heerst [...] de mentaliteit van *what you see is what you get* of 'meten is weten'.

Wubbo Okkels, de (op 19 mei 2014 veel te vroeg overleden) natuurkundige en astronaut, heeft dit beeld genuanceerd, door erop te wijzen dat wij vaak *met oogkleppen op wetenschap* bedrijven, met onze zelfgemaakte meetapparatuur. [...] Ook historicus James Kennedy houdt een vurig pleidooi voor meer vrijheid en creativiteit in de wetenschap. Zelf ben ik geneigd erop te wijzen dat onze wetenschappers vooral dringend behoefte hebben aan vaste grond onder de voeten om *überhaupt* wetenschappelijk onderzoek te kunnen doen. Heel begrijpelijk en beslist gerechtvaardigd! Daarom is het zo jammer dat zij massaal de enorme vorderingen lijken te negeren die in de afgelopen decennia zijn gemaakt in de kwantumfysica en het grondige en dubbelblinde wetenschappelijk onderzoek naar 'para'-psychische fenomenen. Het lijkt me op grond van die grote vorderingen hoog tijd het voorvoegsel 'para' eindelijk af te zweren, want het gaat tenslotte om *realiteiten* die net zo tot de natuur behoren als zwaartekracht en elektriciteit.

Serieuze onderzoekers op deze gebieden hebben *bewezen* dat veel van de verschijnselen die door de orthodoxe wetenschap als 'occult', 'alternatief' (dat laatste in negatieve zin) of zelfs als 'onwetenschappelijk' zijn betiteld, beslist reëel en authentiek zijn. Enkele van de meest gezaghebbenden onder hen zijn of waren:

- dr. J.B. Rhine (met zijn 'zenerkaarten');
- dr. Shafica Karagulla (visionair en parapsychologisch onderzoeker);
- Harold Morrow Sherman (auteur en telepathie-onderzoeker);
- dr. Robert Monroe (onderzoeker van veranderde bewustzijnstoestanden en auteur);
- prof. Russell Targ (Stanford) (fysicus, parapsycholoog en auteur);
- prof. Harold Puthoff (Stanford; experimenten met Uri Geller) en auteur;
- dr. Robert M. Bradley (voorzitter van de Academy of Parapsychology and Medicine in de Verenigde Staten, die zelf veel onderzoek heeft verricht naar genezing op afstand);
- dr. Andrija Puharich (zie hoofdstuk 1) enzovoort enzovoort.

Dan zijn en waren er nog de vele moedige onderzoekers die zich ondanks het gevaar van reputatieverlies op het onderzoek van verschijnselen als uittreding en de bijna-doodervaring richt(t)en, zoals dr. Elisabeth Kübler-Ross, prof. George G. Ritchie, dr. Raymond Moody (student van prof. Ritchie), Charles P. Flynn en, *last but not least*, onze eigen dr. Pim van Lommel. Ook deze lijst is te lang om alle onderzoekers hier op te sommen.

Kortgeleden stuitte ik op een recent artikel van Bert Keizer in 'De verdieping' van *Trouw*. Boven het artikel staat de merkwaardige kop: DENKEN OVER UITTREDDING IS GEHAMER OP EEN TON.²

Mij lijkt het denkvermogen van de mens een vermogen van hogere orde dan het hanteren van een hamer, zodat het denken vergelijken met hameren op een hol vat wat vergezocht is. Laat me hier een paar navrante passages uit dit artikel aanhalen, met de belofte dat ik in dit hoofdstuk nog wel even langer op dit 'holle vat' zal 'hameren', want aan *inhoud* geen gebrek! Zo schrijft Keizer:

Onlangs was ik met een meneer in discussie over de mogelijkheid van uittreding - niet uit een kloosterorde, maar uit het lichaam. Hij doelde op de bijna-doodervaring zoals beschreven door dr. Pim van Lommel in *Eindeeloos bewustzijn*.³

Volgens Keizer is dit begrip 'als droom prima in orde', maar is uittreding als 'feitelijke gebeurtenis onmogelijk'. Zijn redenering:

Wie het lichaam verlaat, moet niet smokkelen [*see*] door vervolgens toch het lichaam bij zich te houden, zoals gebeurt in de BDE. Wie geen handen heeft, kan er niet mee klappen; wie geen voeten heeft, kan geen schoenen meer aan; wie geen haar heeft, kan er geen scheiding in leggen. En wie geen ogen heeft, kan niet zien.

Alsof uittreding in geval van de bijna-doodervaring van iemand die in het grensgebied tussen leven en dood zweeft, een *wilsdaad* van deze man of vrouw zou zijn! Over de onbenulligheid van deze denktrant wil ik liever niet verder uitweiden, want de rest van het artikel spreekt voor zich:

Zo is het ook voor een neuron [een hersencel] onmogelijk om paard te rijden [...]. Met een denkgereedschap als 'begripsmatig onmogelijk' kun je op onweerlegbare manier aantonen dat een BDE van alles kan betekenen, maar in geen geval dat iemand daarbij zijn lichaam verliet en vervolgens de doden bezocht.

Omdat Bert Keizers gesprekspartner boos werd, probeert deze columnist zijn redenering te onderbouwen met een citaat uit het bijbelboek *Prediker*: 'Het begin van alle wijsheid is het besef van eigen onbenul'. (Ik heb er *Prediker* op nagezocht en daar inderdaad veel uitspraken over wijsheid gevonden, maar niet één die er ook maar in de verste verte op leek.) Dr. Bert Keizer vervolgt:

De meesten onder ons weten niet hoe onbenullig we zijn als het op denken aankomt.

Wie de schoen past, trekke hem aan! De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat hij verderop schrijft:

Door het lezen van de grote filosofen ontdekte ik al gauw dat ikzelf geen groot denker ben. (En inderdaad ja, zelfkennis is het begin van alle wijsheid...)

Op basis van wat Bert Keizer naar eigen zeggen 'heeft opgestoken van de grote filosofen', matigt hij zich echter toch maar een oordeel aan over een serieus onderzoeker als dr. Pim van Lommel met de woorden:

Ook bij filosofie speelt smaak een rol. En mijn smaak gaat uit naar de besten op dat gebied, waarnaast iemand als Pim van Lommel domweg geen plaats heeft. Hij [dr. Pim van Lommel] is een toegewijd chroniqueur van ingrijpende droomervaringen, maar hij kan niet denken in de zin waarin een Plato of Wittgenstein of dat kon. [...] Wie nu zegt: 'U stelt filosofie boven het denken van iemand als Van Lommel' klinkt als 'U probeert mij wijs te maken dat Bach boven Jan Smit zit' (*sic*).

Voorts betoogt Bert Keizer dat over het denkvermogen geen samenhangende conclusie valt te distilleren uit wat erover de afgelopen vijftientig eeuwen is beweerd, maar dat dit alles 'wel uitmondt in een besef van wat goed en wat slecht denken is'. Hij vervolgt met:

Omdat ik goede muziek ken, heb ik niks met iemand die met een hamer op een ton slaat. En het meeste denken dat ik beluister bij mensen die hun gedachten laten gaan over uittreding, de ziel, de interpretatie van bijna-doodervaringen en de betekenis van hersenscans, is niet meer *dan gebamer op een ton*.

Hierop volgt de vermeende uitsmijter:

Dit is *geen persoonlijke mening* - mijn probleem is eerder dat ik over deze onderwerpen niet zoveel te menen heb, omdat anderen hier zoveel hoger vliegen dan ik. En ik kan het niet helpen [dat ik mij geroepen voel] mensen die met twee voeten in een juten zak over de grond rondspringen, te wijzen op deze hoogvliegers, omdat aan hen zoveel plezier te beleven valt.

Wel, wel, wel, Bert - *geen persoonlijke mening*? Uit het bovenstaande kan alleen maar worden opgemaakt dat de medicus, filosoof en columnist Bert Keizer - toch niet de eerste de beste, hoewel hij zelf zeker geen BDE kan hebben ervaren en dus geen ervaringsdeskundige is, zichzelf genoeg gezag toekent (op grond van het hebben *gelezen* van de geschriften van hoogvliegers?) om een *volstrekt afwijzende mening* te durven ventileren over fenomenen als uittreding en de bijna-doodervaring, die de in dit boek genoemde serieuze onderzoekers *allang als reëel en authentiek hebben bewezen*.